

שאלה. בדיר אחת יש למנהל שם אל ספרדים ובתוכם כמה נשים
והנני רוצה לראות אותם וגם לנהל עניניהם, אבל החזן של המנהל
הספרדים בע"ש בשעה ג' אחר הצהריים בלילה ע"י הסטאנצקאן לאח
היושבת בעיר אחת ברחוק שעה אחת לעומת במסגרת הכרזת, כבדה עליה
חולה והיא מסוכנת ודולה לבנה יבא תכף ומקנ לידד כי יגאל הלב
אם יסד מיד הליב ע"י הסטאנצקאן לא יבא כן במוצאי ליל.
והנה באל ליל בא אליו סטאנצקאן לאח דורלד עוד הקדש ליבא מיד
יהיא אחריה להנצבים אצלם בזה האלן אל יאמר בן לבנו כי הנני מרגילה
לם ידמוד אצל יושב מצבי ויהיה לי למשיב נפל עכ"ל. כןראו הדברים
האלה הם לבו בקרבן ובא אצל המורה אל ליל אלכנציה מקנ להמורה הספרדי
אין דר בעיר אלאל מה לאלות כי מסוכן הוא אם מותר לו לנסד מכלול
וסוד תבסל התפלה וקרה"ר בנהלה הספרדיה אמ יקנ ד מולכו כי אדם
אחר אין לעבוד ולדמוד לרר בןפל.

תשובה. הנה כשלב החזן הנ"ל את בלורח חולי אחו ע"י הסטאנצקאן לא
סובסלה לא בא מיד אל הרב לאלול את קיהו מה לעלות ואולי היה לו לנסד
תכף ומיד במסגרת הכרזת ואז בא אל בית אחו ונדס צה"כ אבל מה לנו
להאריך בזה בבואו דעה באל ליל ובאומרו מה שאמרו לו ע"י הסטאנצקאן
ומה שכתב בסטאנצקאן.

ומה שכתב ע"י הסטאנצקאן יצא לאח בודאי חלה בחולי טל סכנה בנפלה
מאלן השאלה והנה היא עולה דעה בבר ב' קצמים שיהא הוא אצלם ולא לו
בלבד ולא היא חושבת דמדה בנה על גבה לרפואה מקילה ולכן אנו
דריכים לחקור א) על איזה חולה מותר למלא השבת ב) מה הם האסורים
בשבת ^{בפסד} ליעבור הוא עליהם ג) מה ערך העלה בצבור וקרה"ר בלבד ד) והם מותר
לו לנסד מה יעלו אנשי המלח

ולענין הפסד יש חילוק במנהגי ההוראה במקום המקורי נחלקו רבותינו
הקיסנים הרב"י והרמ"א על פי חוב נהגים הספרדים כדעת הרב"י
והאשכנזים כדעת הרמ"א אבל במקום שלא מציינו שחילוקי ג' הספרדי
איןם עובדים על דברי הרמ"א ולכן אם בנ"ד נמצא חילוק בפסד בין
הרב"י ובין הרמ"א עלינו לפסול ע"פ הרב"י בדיונים השייכים למקד הספרדי.

א) על איזה חולה מותר למלא השבת

זרסין בגמרא (יומא פ"ה ד"ב) פקדון נפש דוחה את השבת דכתיב
ואי בהם ולא שימות בהם ואפי' ספקות נפש דוחה את השבת שאין לך
דבר שדומד בקנ ק"נ אלא שכונ' ולפיכך דמים וג"ע (שם פ"ה ע"א)
ואסור להתמחה בחל' שבת בחולה של בו סכנה והצריכ בקנ"ה ה"ז משובח
ואיגא בירושלמי (שם פ"ח ה"ה) השואל ה"ז מגונה דאין לאלול בקנ' והנשא
ה"ז שופך דמים שיהיה לו לדרוש ברכים דפ"נ דוחה את השבת (ועיי' /

ג במג"א סי' ש"ח ס"א (ובא"ז (ס' ל"ח) נתבאר דצדק ר"ל בחולה לצמנו בהול' אז
 ודאי אין שאלה ואין תשובה אבל בחולה שאין צמנו בהול' ודאי יש שאלות. אך בנ"ד
 אד"כ שאמרו לחזן הנ"ל שאמו מסוכנת אין להניח לו לסע בל' בול"ח על
 ענין החול' כי מי ישים נפשו בכפו להקל בפבר הצה שלא יצאצאו ההמון
 בקדולת לבת ר"ל אם נראה שהענין נחוק להחזיר נתיבה.
 הנה י"מ החזן ברשה ליבוא ומאחר שלא בא - ובלי ס' אמרו לה שלא בא כדי
 שלא יחול השבת - דורגל עוד הפעם ואחרת מלבד זה שהיא מרגילה לאט יראו
 ע"ז יוסט מצבה ושלמה גבולה היא אם זו היא מה שאמרו חז"ל פ"נ דמותה
 את השבת ומותר לעלות השבת בחול לכל הדברים שהחולה צריך בהם והנה
 כתב המחבר (א"ח ס' ש"ח ס"ה) וצ"ל מכה שאינה על חלל נשאלין בק"י ובחולה
 ואין מחללים עליו שבת עד שיאמר א' מהם לבוא צריך לחלל או שישלח אצל
 א' מהם סכנת נפשות עכ"ל משמע מדבריו לאם החולה או הרוקח אחרים
 במכה שאינה על חלל אז אינו רשוי להקל צריך לה מצווים הם לחלל השבת.
 אך בנ"ד א"ל לביאת הבן היא רשואה לאם בחובן מוחלט אלא לא
 תכבד חיה יומי אך עכ"ז היא רשואה במדה ידועה כי ידוע לכל שהיא
 מסוכן לרובה בייצא דבר ואין צולין לו קרב הדבר לית מצבו ד"י מנעם
 רצונו ואין לומר דכאן שייך הבין בטווח הדעת כמו שכתבו המחבר והרמ"א
 במ"מ (ס' נ"ד) וצ"ל אד"כ שמתעלם ש"מ אינה צריכה לנ"ל אם כלל איננו צמנו
 שיש אפי' בלבה לזה קל"ן אינו צריך וי"א וכל הנה וי"א דאפי' מתעלם בחל"צ
 דצריכה לנ"ל אד"כ שפאה אינו עולה מצאגת מיתה הו"ל ואינו נעלה) כלום
 אפי' הו"ל צמנו בלבה וכל עכ"ל כי זה הבין שייך גבי ש"מ ומלמ
 דאגת מותר והוא חללא בשלמא ולא רשואה (ועי' מה שכתב הל"ק וצ"ל ועכ"ל
 הכי כפי רעיון דעת עכ"ל) ובא"ח כתב המחבר (בס' ש"ו ס"ט) וצ"ל אסור
 לומר לרפ"מ שילק חוק לתחזק בלבה וכ' אבל חולה דתנע' לה חללא ואחר
 שילחו בחד קרוביו ודאי לרי עכ"ל ועי' מש"כ המג"א (ס' ל"ח) דאפי' להלכה
 מותר אך ממה שאמר החזן יוצא ברור כי אמר לא ר"ל חולה דתנע' לה חללא
 לבד אלא חלסת שיוטב מצבה אם יבוא ולא קיום הדעת גי' דא הוא אלא
 הטבת מצבה ולכן בנ"ד (ש"אין לומר בודאי ל"ל פ"נ ומאידך גיסא און
 סהדי שיוטב מצב החולה ע"י ליבוא בנה) יכולים אנו לסמוך עמל"ג
 מחבר (בס' ש"ח ס"ז) וצ"ל חולה לנפ' מחמת חולי למשכב ואון בו סכנה וכ'
 אחרים לעכ"מ לעלות לירקואה אבל אין מחללין עליו את הלבב באיסור דאוריית'
 אפי' יל בו סכנת אבר וחלל עליו ילגאל באיסור דרבנן בידיה יל מחזיקים
 וכ' ע"א ש"מ אין בו סכנת אבר עולין בלעני ואם יל בו סכנת אבר עולין
 בלא לעני וכ' ועברי הסברה הג' נראין עכ"ל וממה שכתבו המג"א (ס' ל"ח) וצ"ל
 והט"ז (ט"ז י"ב) והג"ר"א מוכח שהדעת הג' היא דעת הרמב"ן והיינו לשלון
 בלעני וכ' משמע מדבריהם שמוח לחלל השבת באיסורי דרבנן במקום ליל
 סכנת אבר ומכל"ל בנ"ד דודאי אינו גרוד מלום דמלה האם כפואתה
 מעמידת בנה אצלך יל לומר דמותר לחזן הנ"ל לבוא אל בית אמו אם ידבר
 לטעם איסורי דרבנן ולכן אמרן לתקירה הלענה.

הנה הדין שישלם שם הוא הנהגה היא כדיוקן שדה למי שנסע במסל' הכולל ולפי
 מוכר הוא א) לנסוע במסל' המ' ב) לרכב חוק ל"ב מיל ג) לקרוע כרטיסו
 א) ומה שנגזר לכיבה הנה ילכה ע"ג לרין ב' שבת וי"ט פסל המ"א לאסור אק"י
 כלשהו מתקנת ע"י לא יהודים מל"ס שאלתם בבהמה וגם שמה יחזק צמורה
 וכתב בא"ח (ס' ש"ה ס"ח) וצ"ל ואסור ל"ס ב' קרון שהיכנס מנהיגו
 ב' שבת מל"ס שאלתם בבהמה גם לא יחזק צמורה דכ"ל ומס"ב אין סדר לאסור
 מל"ס שאלתם בבהמה ולא מל"ס שמה יחזק צמורה וגם לא מל"ס אמירה לר"י
 ומה שכתבין הגחלים הוא אינו בל"ס לראו כיון דגם אם לא יהיה סיעה
 בנ"א הולכות העגלות לצמנים הקבועים מדי יום ביומו ולא ילכו את העגלות
 וד"ל נסיעתם הוא בל"ס א"י שהם הרוב וזה דומה לקין ככל שאלו נכרי
 ופסל המ"א בא"ח (ס' ש"ה ס"ח) וצ"ל אבל בדבר דל"ס לא יחזק שמה ירבה
 בל"סו כגון שהד"ל נ' לעצמו או ע"ל ככל לרד בו ל"ס א' ובכל א' יספיק
 לכל אק"י מפרו מותר דכ"ל ולכן בנ"ד בל"ס הולך הנסיעה במס"ב אין
 לאסור (וד"ל ש"ג הרי בל"ס מ"ת ס' ל"פ"ט וב' ש"ג מל"ס ע"ד וצ"ל ס"ט)
 אך ג"כ מוכר הוא לצאת חוק ל"ב מיל והנה באנו למחלוקת הקוסקים אם
 תחומין הן מצאורית או מצרבא

(ב) גרסינן בדירובין (נ"ס ע"א) והמ"א לא אמרו חכמי אור הדבר להקל אלא להחמיר
 אחר רבינו לא להקל על ד"ג אלא להחמיר על ד"ת ותחומין דרבנן ופיר"י
 ד"ה לא וצ"ל כל מה שגזרו חכמי תחומין להחמיר על ד"ת הוא דמצאורית
 לא מתסרי מידי ואינהו גזרו הלכך וצ"ל בהם לקולא דהא תחומין דרבנן מדל
 ד"י ג"כ כתוב (כ"ח ע"ב) ובמל"ס בסוטה (כ"ז ע"ב) סבר ר"ע דבא"ת
 אמה הם מצאוריתא ובירושלמי (עירובין פ"ג ה"ד) א"ת דתחום י"ב מיל
 כמחנה ילדו מ/המרה ורבו דדור הקוסקים לעת' זה הרי"ף ספ"ן דדירובין
 כתב וצ"ל נמצאו דבריו תחומי שבת מהם מצאוריתא ומהם דרבנן וכל דא"י
 מיל ואלתה לוקה עליהם מצאוריתא לד"ה ע"ב ופסל הרמב"ם בה"י שבת
 (פ"ב ה' א"ב) וצ"ל היוצא חוק למחנה לוקה וכל ומעבדי סוקרים שלא יצא
 אדם חוק לעד אלא אלקים אמה אבל חוק א"א הוא מכלל הדר וכל אבל
 אם יצא והרחיק מן העיר ית' על י"ב מיל אק"י אמה אחת לוקה מן העיר
 אך התוס' פסחים (פ"ה ע"ב ד"ה הוצאה) והרא"ש ספ"ן דעירובין ורמב"ן
 בא"דוליו על מס' עירובין והאד"כ שם כאלו ס"ל דתחומין הן מצרבא
 והרמב"ן שם סובר דגם הרי"ף מן המערים והסור ס' ש"ז ע"ד מהם וצ"ל
 כל אדם י"ל אק"י אמה לכל רוח וכל כדד"ל א"ל יצא א"ל ממקומו א"ל אק"י אמה
 ואינו אלא מצרבא וק"ל אסמכתא באלתה ע"ל והמ"א בספרו הגדול שם ד"ה
 ומה שכתב ואינו אלא מצרבא כ' וצ"ל ב' כתבו הרי"ף והרא"ש בספ"ן דעירובין
 ומיהו חוק ל"ב כתב הרי"ף דבירושלמי גמיר דהוא מצאוריתא וכ"כ הרמב"ם
 ופ' אבל הרא"ש והאד"כ כתבו דל"ס דילן אק"י חוק ל"ב מיל לא מיתסר אלא
 מצרבא וכתב ה"ה שדד"ה סכ"א הכתוב והרשב"א וד"ע שמה אינו
 מכריע מ"מ יוצא מצרבא שהוא נוסח לעצת המחלוקת ומל"ס הרמב"א (ס' ש"ה)

סב"ג) דהא תמוחין דרבנן (ובד"ה שם אע"פ ליוצעים וכו') ובס"י ת"ד
אזלי' לתומאן דאחרי תמוחין דר"ב מיל הוה מפאורייתא עב"ל אין ראיה
לדעתו (וקי' ג"כ החד"ס סי' לא"ט וק"ב שו"ע מכריע) אך בזמן הזה אנ"ה
כאן אם הם מפאורייתא או מדרבנן מאחר דלית לן רה"ר גמורה כמו לקמן
בהדיא המחבר (בס"י ש"ג סי"ח) והרמ"א (ס"ט מ"ו ס"ג) והמג"א (ס"ט כ"ה ס"ו)
ואם רה"ר גמורה ליתא גם תמוחין אינן מפאורייתא כדמוכח בהדיא מדיון ימים
ונהרות כדקמן הרב"י (בס"י ת"ד) דימים ונהרות אין להם דין תמו' דאורי' אפי'
חוק לית' מיל אפי' שאינם דומים לדגלי מדבר ודי' משל' רע"ג א בהגהות
ואכן גם כזה הן איסור דרבנן וחומר לו לעבור עליהן.

וקודם לכתוב יסוד במס"ד צריך הוא ליתן שכרו לבוא אל מקום מלב אחו ואין
ענין לתור מה דין פירעון בלבד

א) אמת בלבד (מ"א ד"א) לוא אדם מחברו כפי יין וכפי שם/ ובאכז לא
יאמר לו הלוע וקריק בלמרא רבא בר רב חנן לאביי מ"ש הלואני ומ"ש
הלוע ומתקן הלואני לא את למכתב הלוע את למכתב עב"ל וקמן הרמב"ם
בפכ"ג ה"י י"ב מה"ש כותב מאבוג מלכ"ה וכו' ואסור אור ואלוה גזרה
למא יכתוב וכן אסור לננות גזרה למא יכתוב עב"ל ובס"י (ס"י ש"ג
סי"א) השואל דבר מחברו לא יאמר לו הלוע דמלמא לפתן מרובה ואיכ"ה
למחוש למא יכתוב לא יאמר לו הלואני והרמ"א שם כלם לויין לוויין בלבד
כך אין פירעון בלבד (והד"מ כלם הריב"ש סי' קס"ו אסור לקבוע הבן
דלא יחא ולא קורע חובו אסור כפאריטן שלום לוויין וקורעין כי"ט) ועלי
המג"א (ס"ט ס"ו) ולכאשר לרד כתב שם איסור פירעון בלבד למא יאמר
מחבר מן הפקס. מלמא שפירעון הן אסור שלום שבות ואד"ק שלום מות
לו עכ"ל אם אפלי לעלות ע"י נכרי מה טוב שלמות בלכות כמקום צורך
לדול מותר כמו שכתב המחבר (ס"י ש"ג ע"ה) וצ"ל דבר שאינו מלכותא וליין
אסור לעלות בלבד אלא שלום שבות מותר ללוא אומר לעפ"ה לעלות בלבד
והוא ליתיה לם מקצת חילי או יהיה צריך לעבר צריך הבה או מקע מצוה וכו'
עב"ל

נראה לך לפון מה איסור יש בזה שיוצא הפטים מהמכבה לחוק וישא דד שמיני
למקום אשר חייב בו לחסרו איל המופקד אצל הכרטיסים מד הנסדמי בקונ"ס
לפדריאן אפלי שהוא רה"י ואפלי שהוא כמלמא מפע' לזה תליי בבני הפדריאן
ולחסיי ראשי מבין הסקנות אנו מחייבים את החזן לילא את הכרטיסים ד"י
שיעור (ור"י כמה שכתב הכ"י סי' שכ"ח סי"ז ע"י ש"י ס"א ובמג"א שם ע"ג)
מכאן דה יוצא דהאיש הני' מותר לנסוד במס"ב לבוא לממו המולה.
אבל דוד שואל אם מותר לעלות אהלו כי אם יקץ נשאו הם בלי מניין וננסע
אל דה אדם אחר אין לעלות ד"ה התיבה ולקרות ~~אברהם~~ בתורה ואין ענין
דמה מה שרץ תפלה בצבור וקרה"י בל"י.

ג) סדק תפלה בצבור וקרה"י
כתב המחבר סו"ח (סי' נ"ה סכ"א) וצ"ל עיה לויין בה אלא ל' ואמר מהם נוצה

לצאת בימים הנוראים כופין איתו לילאוי ע"ל ובסע"י כ"ב כתב וצ"ל אין כופין
להשכיר להשלים חנוך כי אם בימים הנוראים ע"ל ומחשבת קמח"ס משמח
דלא כייקין להשכיר להשלים חנוך אלא דוקא בימ"נ (ע"י ג"י שם ד"ה כתוב)
ואכן בשמח א"ל לפיכך אדם סתם לילאוי בחנוכה כדי להשלים חנוך ואע"פ
שהב"י מיידי כאן על חובת שכירת אחרים להאזיז חנוכה הנוראים מ"מ
יוצא דרך בימים הנוראים יכולים לכוף ובכל השנה לא אק בנ"צ חנוך בא
ללאו לצאת מ"כ על המליך ללוקט אם טוב לו ללכת אל בית התורה מלכבוד שבדע
כמו בכל שבת ושבט ולחוציא את העבדים י"ח.

הנה גרסינן בפ"ג דברכות א"ר יצחק חנוך אי שמתפללים שמינה שורה
שמחת של אלקים נצח בדעת ה' ע"כ והלן חנוך ש"ן ה"ב"ה מואס בתפלת
של רבים ש"ן ה' כבוד ולא ימאס ע"כ אבל קרא אסמכתא בשמח מוא וכן קטן
הב"י (סי' צ"ט) ילמד אדם להתפלל בבח"נ עם הצבור ע"ל
וס' קה"ג בצבור כתב מחב"ס בה' תפלה (פ"ב ה"א) וצ"ל מ"ר חנוך והם
אשרא שיהו חנוך בתורה בלבד ובב"ה בלחיות ע"ל

ואכן גם אם יאק חנוך יסעוד ויהלל וישירי הסם בלא חנוך אינם דוכרים על
שם אסור דאורייתא ואע"פ שיש לוטח לא טוב היוג ס' אנשים לבדם בלא
הש"ן בלי חנוך הנה מה ג' צול כבוד הכיות לפוחה ל"ה שבתורה כמאמר
חז"ל (והיינו לאו דלא תסור דכל מיני דרבנן אסמכתא עליה ברפ"ג י"ט ע"כ)
ובפרט בנ"צ בכבוד אם וט' לאחזקה בו יקוואתה וחושבג' שהוא יכול
להליך נפלה ואין הדריכ' חז"ל את הרוקא ושכתבו עליו (ביו"ד סי' ש"ו ע"א)
אם מונס ג' צמו ה"ז שוקק דמים ואד"כ שאין לעמוד האיל הנ"ל לרוקא
בשום אופן הנה כבר נתבאר שידוע וכו' שיש לבדאי מוטב מצב
חזקה אם דושים כצונו ומביאים אצלו מי להקנה נפלו ונכחיות שלו גידא
מהיה למליך נפל ואם התנו לו לעבור על כמה שבוטח בלבו החזקה אין
נוסר לו לעבור ונהלל וגם אם יסמוך שם אין יוכל לעבור את שבדוקה
בש"מחה והכתב אחר עכ"פ את ה' בלחמה והנה הוא בחנוכה אקד ואלו
בחנוכה אחר ואיה דונג' שבת באומהו בערב מי יתן בך ובקר מי יתן
ערכ ולכן מוטב לו ללכת אל אמו ובלבד שיהי נכחו עמו לקרוע הכרטיס
אם יל למצוא ולכן באנו אל החקירה האחרונה.

(ד) מה יעלו אנשי הקהלה הספרדים

הנה הרב של האלפנצ'ים יכול לומר לחנן אם תאק אתה תבואו בני הקהל
אל בב"נ ש"ן ויש יתקאלו ויש שמתפללים וקדושה וקריה"ג. יתן בנסחם
ובמבטא שלהם יתקאלו להם מנהג אבותיהם בידיהם ומייב אדם לעלו
כמנהג אבותיו כמלמד מל"ס ופוסקים דאיתא בקסמים (נ"י ע"כ) בע ביילן
נהוג דלא הוו אצלין מצור לצוקן במחלי לבגא אתו בעניהו גמיה דר"י א"ל אבהתן
אקשר להו אמן לאאקשר אן א"ל כבר קבלו אבותיכם עליהם ש"ן' שמע בעינ' ונ'
וגרסינן בק' בתרא דמדינת (כ"ח ע"כ) רב אינש לבב' חזנהו דקא קרו האילא
כריש ירחא סב' לאקסוניהו כיון דחצי דלא מבלג' דילוג' אמי ש"מ מנהג

אבותיהם בידיהם (ודי' מהר"ל בתשובתו סי' ס' דכתב וקשיטא ליהיה ביצו' אחי'
 לא יקראו כאלו היתה דעתו נוטה א"ה לא רצה ללנות מנהג אבותיהם ע"ל)
 ומו' גרסינן במנחות (ל"ב ע"א) דאמר רבה אמי דבבבא אמי דבאמי רב אמר רב
 גליה' וימארי חולצין במנעל שומעין לא אין וקולצין בסנפך אין שומעין לו לכבר נהגו
 העם בסנפך וכ' ד"ל וכן בבבבא (ב' ע"א) איגמרי ב' י"ט גל' גלויג וכ'
 והשתא דידע' בקידשא דירמא מ"ט עבד' ב' יומי שום פלחו מתם הנהו
 במנהג אבותיהם בידיהם וסוד מצינו ככתב מלומד מנהג מבטל הלכה
 וד' מסכת סוכות פ"ד דלשון נסתח' ליני התפלה גרסינן בירושלמי אד"ק גלחון
 לכם סדר התפלות אל תלע ממנהג אבותיהם וד' מל' המג"א באו"ח (ס' ס"ח).
 מלמד דאסור ללנות מנהג אבותיו

וא"ת ודאי מותר להתפלל בבהכ"נ אחר כך אחר בנטח שלהם וכח אחר בנטח
 שלהם והא גרסינן ביבמוג (י"ג ע"ב) תנן התם מגלה נקראת בי"א וכ'
 א"ל ר"י א"ר' א"ר' כאל' לא מתגל' דצו' לא תלוי אגודות אגודות (פירש"י ע"ה
 ל"ג דנראה כנראה) ב' תורות וכ' ע"ל וכ' אחר אב"י כי אמרין א"ל גל' גל'
 ב' ב"ד כדבר א' הלא מורין כדבר ב"ל והלאו כדבר ב"ה אב"ל ב' ב"ד ב' ע"ד
 ד' ל' בהג"ל ובהלכות ע"מ כתב הרמב"ם פ"ב הל' י"ד ובבבא אדמרה
 זו (לאו דל"ת) שלא יהיו ב' ב"ד כדבר א' ונ' לדבר זה גורם למתולות ג' דולות
 ש' ל"ת ע"כ מלמד מדברי הרמב"ם פלאו פ"ג ל"ח כן במלומד ל"א חלל
 מתולות וד' מה לכתב המג"א (ס' תל"ג ס"ל ו') דבדבר גליון אלא מנהג לא
 לייק ביה א"ל

ולכן בנ"ד אם הספרדים מתפללים בתוך קהילה האשכנזית בפני עצמם אין בכך
 איסור כי אין טעם שום חלל מתולות וב' הנסחאות הן כן מנהג בעצמם (וד' בלשון
 מל"ה פבר סי' י"ד) וכן אנהונו חז"ת מל"ה ככ' יום לספרדים באים להתפלל

בבהכ"נ של האשכנזים ולהיפך
 ומה שגורמים וסוגרים בהכ"נ להספרדים ג"כ מותר הוא דגרסינן בב"ב (ג' ע"ד)
 מרימר ומר' זוטרא סתרי ובעו בי קייטא בסיתוא וכ' (וד' רל"י לס') ובהפ"א כתב
 הק"מ א"ח ס' ל"ב וצ"ל והכא למתפללים במלומד אחר אין לחול במה לסוגרים דלמס
 ע"ל וגם הנשים וגם התעניות ילכו אל בבהכ"נ של האשכנזים ואם לא יבינו
 כל מה של"ק מתפלל לאו כל כמיניהו שלא ילך החצן מלמ'
 כר"ל

יוסף פבי האו דינע

אמסטרדם כסלו תרצ"ז